

concerto
BUDAPEST

BACH
MOZART
BRUCKNER

Kelemen / Keller

2024. október 4.

péntek 19.30

Zeneakadémia

J. S. BACH:

d-moll hegedűverseny, BWV 1052R

- 1. Allegro*
- 2. Adagio*
- 3. Allegro*

MOZART:

B-dúr hegedűverseny, K. 207

- 1. Allegro moderato*
- 2. Adagio*
- 3. Presto*

- szünet -

BRUCKNER:

7. (E-dúr) szimfónia, WAB 107

- 1. Allegro moderato*
- 2. Adagio*
- 3. Scherzo*
- 4. Finale*

Kelemen Barnabás hegedű

Vezényel: **Keller András**

CONCERTO BUDAPEST SZIMFONIKUS ZENEKAR – zene szenvedéllyel

A Concerto Budapest szimfonikus zenekar Magyarország egyik vezető nagyzenekara. Egyéni hangzásával, nagy ívű műsorszerkesztésével különleges és meghatározó szereplője a magyar és nemzetközi zenei életnek. Széles repertoárja a jól ismert klasszikusoktól napjaink kortárs darabjaiig terjed. Progresszív karaktere elementáris erővel nyilvánul meg zenészei játékában, előadásukat a zene szenvedélyes szeretetével teszik feledhetetlenné a közönség számára is.

A zenekar egyike Magyarországnak legrégebbi együtteseinek, a több mint százéves múltat magáénak tudható Concerto Budapest elődje 1907-ben alakult meg. Zeneigazgatója és vezető karmestere a 2007-es centenáriumi óta Keller András világhírű hegedűművész-professzor, a Keller Quartet alapítója.

A Concerto Budapest Keller András személyében és vezetésével a magyar kamarazenélés legnemesebb tradícióit viszi tovább, melyeket Bartók Bélától és Weiner Leótól Végh Sándoron és Rados Ferencen át Kurtág Györgyig ívelő folytonosság és zenei szellemiség fémjelez.

A zenekar állandó vendégei olyan elismert magyar zenészek, mint Takács-Nagy Gábor, Ránki Dezső, Várjon Dénes, Kelemen Barnabás, Baráti Kristóf, Fenyő László, Szűcs Máté, Berecz Mihály és Perényi Miklós, visszatérő nemzetközi vendégművészei között tartozik Gidon Kremer, Heinz Holliger, Isabelle Faust, Khatia Buniatishvili, Lucas Debargue, Mihail Pletnyov és Jevgenyij Koroljov.

A Concerto Budapest tiszteletbeli elnöke Kurtág György, a kortárs zene élő legendája.

Johann Sebastian BACH

d-moll hegedűverseny, BWV 1052R

- 1. A darab az eredetileg talán hegedűversenynek készült híres d-moll csembalóverseny rekonstrukciója.**
- 2. A hegedűverseny az 1730-as évek elején születhetett, míg a csembalóverseny 1738-ban.**
- 3. A mű mindhárom tétele az olasz ritornellformát használja, vagyis a főtéma refrénként többször is visszatér az adott tétel folyamán.**

Bach korában még nem volt divat billentyűs hangszerre versenyműveket komponálni. Talán ennek is köszönhető, hogy a barokk mester legtöbb csembalóversenye valamelyik korábbi concertójának az átírata. Az eredetiek gyakran elvesztek, de a szólószólamok textúrái nemegyszer segítséget nyújtanak a korábbi rétegek feltárásához. A d-moll csembalóverseny billentyűsszólama például tele van olyan hangközökkel, amelyek egy az egyben eljátszhatók hegedűn kettősfogásban. Épp ezért 1873 óta újabb és újabb rekonstrukciós kísérletek történtek, és egyre jobban bekerül a köztudatba a jól ismert dallamok hegedűváltozata. A darab első tétele ikonikus főtémával indul, amely első hangjától az utolsóig fenntartja a hallgató érdeklődését. A téma unisono szólal meg, vagyis a szólista és a zenekar minden hangszere ugyanazt játssza. Az első öt hangból lesz a tétel további részének jól felismerhető motívuma, majd egyre növekvő hangközök feszítik szét a főtémák megszokott keretét. A téma záróhangjai nyitva hagyják a zenei gondolatot, a valódi záróhang már a következő zenei gondolat kezdőhangja. A mű lassú tétele ugyancsak mollban íródott. Az ünnepélyes basszus ostinato felett a szólista díszes dallamokat játszik, miközben a zene szimmetrikus kirándulást tesz a különböző hangnemek világában. Végül páratlan lüktetésű finálé következik, amelynek ritornelltemája nyomokban emlékeztet a nyitótételre, és a játékos témán belül nemegyszer helyet cserélnek a mély és a magas szólamok.

Wolfgang Amadeus MOZART

B-dúr hegedűverseny, K. 207

- 1. A mű valószínűleg 1773-ban, de legkésőbb 1775-ben született.**
- 2. Ez az első Mozart öt hegedűversenye közül, egyikét sem a maga számára írta a szerző.**
- 3. A darab mindhárom tétele szonátaformájú, dallamban gazdag zene.**

Bár Leopold Mozart korának egyik legjelentősebb hegedűtanára volt, és fia is köztudottan tehetségesen játszott a vonós hangszereken, számos zongoraversenyétől eltérően Wolfgang alig írt hegedűversenyt. Hegedűre komponált szóló- és kamaraművekből persze nincs hiány, de mégiscsak különleges a tény, hogy kis túlzással egy ültő helyében írta meg azt az öt versenyművet, amelyet ma hitelesen a nevéhez kötünk. 1775-ben, a legelsőt pedig talán még 1773-ban szerezte Salzburgban, vélhetően ottani hegedűs barátja számára. Ám hiába az időbeli közelség, az öt darabban, ebben a mini életműben óriási utat jár be Mozart. Az első két hegedűversenyben még többet halljuk a szólistát és a zenekart külön-külön játszani, kevésbé alkot szerves egységet a virtuozitás és a témák kifejtése. Például a B-dúr darab első tételében a zenekar gyakorlatilag minden fontos zenei gondolatot bemutat, mielőtt belépne a szólista. Ugyanakkor bájos az a rapszodikusság, ahogy a szerző a kötött részeket és a szabadon díszítő szakaszokat váltogatja. És a legkevésbé sem fukarkodik a melódiákkal. A középső, lassú tételben a kürtök és oboák különleges hangszínét használja fel, hogy sajátos atmoszférát teremtsen. A fináléban aztán – és itt érdemes megjegyezni, hogy Mozart később írt egy rondót az eredeti zárótétel helyére – újra az invenciózus és briliáns zsenié a főszerep. A száguldó futamok és társaik mind örömteli, sőt győzedelmes és kicsattanó jókedvről árulkodnak.

Anton BRUCKNER

7. (E-dúr) szimfónia, WAB 107

- 1. A 7. szimfónia két év komponálást követően, 1883 szeptemberében készült el, majd Nikisch Arthur mutatta be Lipcsében 1884. december 30-án.**
- 2. Ez a négytétéles darab hozta meg Bruckner életének legnagyobb sikerét, még ha a kritika hűvösen fogadta is a művet.**
- 3. A szimfónia több pontja is tiszteleg Bruckner példaképe, az 1883 februárjában elhunyt Richard Wagner előtt.**

A több mint egyórás 7. szimfónia nem véletlenül a leghíresebb műve a szerzőnek. Minden megvan benne, amiért szeretni lehet Brucknert, és mindentől a legjobb van meg benne: a giccset mindvégig kerülő, de a szívzaggatásig elmenő romantikus gesztusok, óriási apparátus, tétéleken átívelő tematikus kapcsolatok, csak építkező, végtelennek tűnő dallamok vagy a monumentalitás és érzékenység állandó kettőssége. Bruckner nem sokkal a 6. szimfóniája után kezdett bele a következőbe. Az első tételt félbehagyva megírta a scherzót, amelyet a legjobban sikerült zenéi közt tartanak számon. Ellátogatott Bayreuthba, ahol megnézte a *Parsifal*t, és nem melleleg utójára találkozott Wagnerrel, így nem meglepő, hogy az első tételben végül nem egy Wagner-idézet jelenik meg. Ennél is kísértetesebb és meghatóbb azonban, hogy a darab lassú tételét, e gyászos és méltóságteljes, a baljós és a gyönyörű között váltakozó dalt, amelynek hangulata és zenei világa állítólag Wagner halálának híre hallatán született, az úgynevezett Wagner-tubák gyászdala zárja a szimfónia főtémájából konvertált melódiával. A már említett viharos és beethoveni scherzót követően a finálé újra felhasználja a mű nyitótémáját, miután három teljesen ellentétes karaktert vonultatott fel és hozott harmóniába egymással. Bruckner Wagner pártfogójának, II. Lajos bajor királynak ajánlotta a szimfóniát, amelyet a *Parsifal* ősbemutatóját is dirigáló Hermann Levi csodadarabként, karmesteri pályája csúcsaként emlegetett.

4 OCTOBER 2024, FRIDAY 19.30 | LISZT ACADEMY, GRAND HALL

BACH / MOZART / BRUCKNER

Kelemen / Keller

BACH: Violin Concerto in D minor, BWV 1052R

MOZART: Violin Concerto No. 1 in B-flat major, K. 207

- *interval* -

BRUCKNER: Symphony No. 7 in E major, WAB 107

Barnabás Kelemen violin

Concerto Budapest Symphony Orchestra

Conductor: **András Keller**

Barnabás Kelemen serves as the soloist for not just one, but two violin concertos: this is the out-of-the-ordinary first-rate experience we have in store for us in the first half of the programme. While it is true that the Bach composition in D minor that opens the evening is primarily known as a keyboard concerto, even apart from the debates among music historians as to the original form of the work, it is also often heard in concert halls as a reconstructed violin concerto. Although the violin concerto in B-flat major to follow is Mozart's first effort in the genre, this entire youthful work – and especially its finale, which is delightfully dynamic and brings the soloist's virtuosity into play – deserves its place in the repertoire. "Once I came home and was very sad: I thought to myself that the master could not possibly live much longer, then the Adagio in C-sharp minor came to my mind." This is how Anton Bruckner, whose repertoire is the subject of special focus from the music world in this bicentenary year of his birth, recalled the foreboding moment of inspiration for the central movement of his Seventh Symphony, which bids farewell to Richard Wagner, the role model he admired so much.

Keller András

*„A hangnak először bennünk kell megszületnie: a magasságának, a többi paraméterének, az irányának és a kifejezésének. A legfontosabb, hogy miért akarom azt a hangot így vagy úgy játszani. Ha bennem megszületett az, amit szeretnék kifejezni, közölni, az válhat valósággá: **ami a szívemből, lelkemből jön, a kezemen keresztül találja meg az útját,** hogy mások is meghallhassák.”*

Kelemen Barnabás

„Édesapámmal úgy gyakoroltunk, hogy az etüdöket négyütemes egységekre bontottuk, és nekem ezeket az egységeket ötször hibátlanul el kellett játszanom. Ha az ötödiket elrontottam, kezdődött elölről a számolás. Ezért igyekeztem és nagyon figyeltem.

Ma is ebből élek, akkor ugyanis megtanultam koncentrálni, és jól gazdálkodni az időmmel. Volt még egy apróság: a Széchenyi-hegyi házunkban a szobám

szomszédos volt Rolla Jánosék lépcsőházával. Sosem tudtam, mikor jön és mikor megy, úgyhogy igyekeztem úgy gyakorolni, hogy ne kelljen szégyenkeznem, ha véletlenül hallja, amikor játszom.”

2024. november 10. vasárnap
Zeneakadémia

MAGYAR KINCSEK ÜNNEPE

**„A Magyar Kincsek Ünnepe egy
kaleidoszkóp, ahol különböző
műfajok találkoznak.”**

Keller András e gondolata mentén kínál az egynapos fesztivál évről évre változtatás koncerteket a legkülönbélebb műfajokban, a Zeneakadémia Nagytermében. Az ünnepi fesztiválnapba sűrített koncertsorozat ismét sokféle árnyalatot mutat be a közönségnek a magyar zeneirodalom felfedezésére érdemes értékein, a különféle műfaji és előadói világok találkozási pontjait jelző produkciókon keresztül, olyan kiváló előadókkal és együttesekkel, mint a **Lukács Miklós Cimbiózis Trió**, **Baráti Kristóf** vagy **Balázs János**.

15:00 | Zeneakadémia, Solti terem

LUKÁCS MIKLÓS:

RESPONSES TO LIGETI

CIMBIÓZIS TRIÓ & LIGETI ENSEMBLE

CIMBIÓZIS TRIÓ: Lukács Miklós cimbalom, Orbán György nagybőgő, Baló István dob

LIGETI ENSEMBLE fűvósai: Kaczander Orsolya fuvola, Ella Dániel oboa,
Klénján Csaba klarinét, Mohai Bálint fagott, Benyus János kürt

19.30 | **ÜNNEPI KONCERT**

Zeneakadémia, Nagyterem

DUBROVAY / EÖTVÖS / KODÁLY / LISZT

Balázs / Kiss Gy. / Szalai /

Lukács / Keller

DUBROVAY LÁSZLÓ: III. Magyar Rapszódia tárogatóra,
cimbalomra és zenekarra – ősbemutató

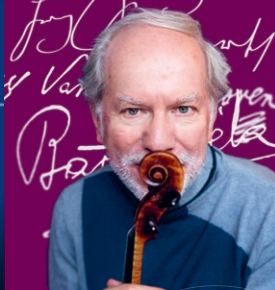
EÖTVÖS: Cziffra Psodia

KODÁLY: Felszállott a páva - változatok egy magyar népdalra

LISZT: Magyar fantázia S.123 - Fantázia magyar népi dallamokra

Balázs János zongora, Kiss Gy. László tárogató,
Szalai András, Lukács Miklós cimbalom

24
25

À LA CARTE

szabadon
összeállítható
bérlet

FAVORITOK

5 nagyzenekari
koncert a **Műpában**

concerto BUDAPEST

MANÓ

zenés
ismeretterjesztő
sorozat

 concertobudapest.hu

 [concertobudapest](https://www.facebook.com/concertobudapest)

 [concerto_budapest](https://www.instagram.com/concerto_budapest)

